

Våld och demokrati

Frida Sandelin [SOM-rapport nr 2021:23]

Innehållsförteckning

Introduktion	1
Tabell 2 Tycker du det kan vara rätt att använda följande sätt för att påverka det svenska samhället? 2020 (procent)	3
Figur 2 Andel som anser att handlingen alltid eller under vissa omständigheter är rätt 2018–2020 (procent).....	4
Tabell 3a Tycker du det kan vara rätt att använda <i>namninsamling</i> för att påverka det svenska samhället? Efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent).....	5
Tabell 3b Tycker du det kan vara rätt att använda <i>namninsamling</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)	6
Tabell 4a Tycker du det kan vara rätt att <i>demonstrera</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)	7
Tabell 4b Tycker du det kan vara rätt att <i>demonstrera</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)	8
Tabell 5a Tycker du det kan vara rätt att använda <i>civil olydnad</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)	9
Tabell 5b Tycker du det kan vara rätt att använda <i>civil olydnad</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent).....	10
Tabell 6a Tycker du det kan vara rätt att <i>förstöra egendom</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)	11
Tabell 6b Tycker du det kan vara rätt att <i>förstöra egendom</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent).....	12
Tabell 7a Tycker du det kan vara rätt att <i>använda hot mot tjänsteman/politiker</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)	13
Tabell 7b Tycker du det kan vara rätt att <i>använda hot mot tjänsteman/politiker</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)	14
Tabell 8a Tycker du det kan vara rätt att <i>använda våld</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)	15
Tabell 8b Tycker du det kan vara rätt att <i>använda hot våld</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)	16
Tabell 9a Tycker du det kan vara rätt att <i>stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2019 (procent).....	17
Tabell 9b Tycker du det kan vara rätt att <i>stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent).....	18

Introduktion

SOM-undersökningarna genomförs varje år sedan 1986 av SOM-institutet vid Göteborgs universitet. Syftet med undersökningarna är att kartlägga svensk opinion och belysa hur svenska folkets vanor och attityder förändras över tid. SOM-institutet är en centrumbildning vid Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborgs universitet och har sin bakgrund i ett långvarigt samarbete mellan de två grundarinstitutionerna Statsvetenskapliga institutionen och Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG). Sedan 2017 är SOM-institutet även inrättat som en fakultetsgemensam forskningsinfrastruktur vid samhällsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet. Den nationella SOM-undersökningen genomförs i samverkan med forskare från olika discipliner, främst inom samhällsvetenskap.

SOM-undersökningens rapportserie står för en betydande del av resultatredovisningen av SOM-undersökningarna. Resultat publiceras även i form av presentationer och fördjupade analyser i de återkommande forskarantologierna. Alla publikationer finns tillgängliga för nedladdning på SOM-institutets webbsida www.gu.se/som-insitutet. En utförlig metoddokumentation från den nationella SOM-undersökningen 2020 finns tillgänglig på hemsidan¹.

Den nationella SOM-undersökningen 2020

Fältarbetet för den nationella SOM-undersökningen följer i huvudsak samma upplägg från år till år. Undersökningen 2020 använde en undersökningsdesign som kallas blandad datainsamling (*mixed mode*) vilket innebär att data primärt samlades in via postenkäter, men respondenterna gavs även möjlighet att fylla i enkäten på internet.

Undersökningen skickades ut till ett systematiskt sannolikhetsurval av den svenska befolkningen. Urvalsramen innefattade alla svenska och utländska medborgare som har sin primära adress i Sverige och som är mellan 16 och 85 år. År 2020 ingick 22 500 personer i det totala urvalet. Den totala urvalsstorleken delades in i sex jämnstora grupper till vilka olika editioner av SOM-undersökningen 2020 skickades till. Samtliga formulär innehöll 12 sidor med frågor varav ett antal sidor är fyllda med projektspecifika frågor vilka varierar mellan formulären.

Svaren samlades in mellan den 14 september och 16 december 2020. En stor andel av svaren inkom tidigt och 30 dagar in i fältarbetet hade närmare 70 procent av de slutgiltiga svaren kommit in. Under fältperioden genomfördes en serie påminnelser via post, telefon och SMS.

Svarsfrekvens och representativitet

Av det ursprungliga urvalet på totalt 22 500 personer var det 11 127 personer som besvarade och skickade in formuläret vilket motsvarar en nettosvarsfrekvens på 51 procent².

Vilka som svarar och vilka som inte svarar på en frågeundersökning har betydelse för tolkningen av undersökningens resultat. Om en viss grupp är underrepresenterad och samma grupps svar tenderar att skilja sig från övrigas blir studiens resultat mindre giltiga för populationen som helhet. Trots att knappt hälften av respondenterna inte svarar på enkäten är den demografiska representativiteten i svarsgruppen god i de flesta avseenden. I figur 1 görs det däremot tydligt att en lägre andel i de yngre åldersgrupperna svarar på SOM-undersökningarna. Under 2020 fick respondenterna för fjärde gången

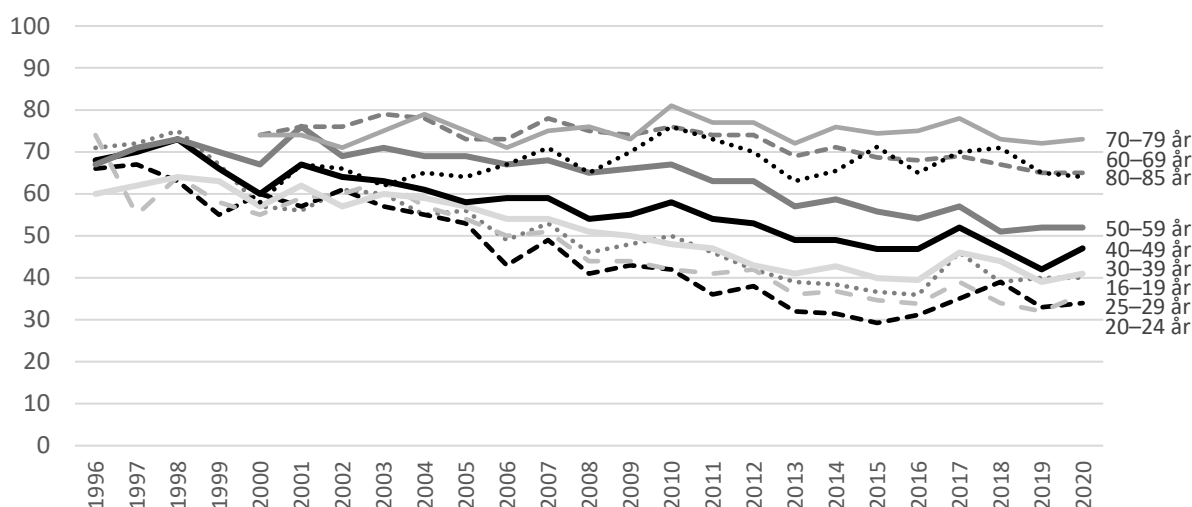
¹ <https://www.gu.se/sites/default/files/2021-03/2.%20Metodrapport%20Riks%202020.pdf>

² I nettosvarsfrekvensen har det så kallade naturliga bortfallet definierats bort. Till det naturliga bortfallet förs personer som är fysiskt eller mentalt oförmögna att svara på enkäten, personer som är avlidna, bortresta under större delen av fältperioden, emigrerade, har språksvårigheter eller inte alls talar svenska. Sammanlagt 740 personer, motsvarande 3,3 procent, har räknats bort som naturligt bortfall.

en belöning i form av skraplott eller värdecheck efter inskickat svar. Detta ger en positiv effekt på svarsfrekvensen och förbättrar de yngre åldersgruppernas representativitet.

Figur 1 Svarsfrekvens i olika åldersgrupper 1996–2020 (procent)

Träffsäkerheten i attitydfrågor om politiska förslag och bedömningar av ekonomin är hög trots variationen i svarsfrekvens mellan olika åldersgrupper. Frågor där det existerar större generationsskillnader, exempelvis nyhetskonsumtion, påverkas däremot något mer av att delar av befolkningen har en lägre representation i svarsunderlaget³.

Procentskattningar och felmarginaler

SOM-undersökningarna bygger på ett slumpmässigt urval av den svenska befolkningen 16-85 år. Resultat från sådana urvalsundersökningar är alltid förknippade med en osäkerhet som kan uttryckas i form av en felmarginal. Med hjälp av en felmarginal går det att beräkna ett konfidensintervall kring till exempel en procentskattning. Vi kan förvänta oss att procenttalet för hela populationen befinner sig inom konfidensintervallet i 95 fall av 100 i en tänkt situation med många upprepade mätningar. Att vara medveten om felmarginalen gör att vi lättare undviker att dra slutsatser om förändringar eller gruppskillnader som enbart beror på slumpen. Tabellen nedan ger några exempel på hur stor felmarginalen är vid olika gruppstorlekar och procentskattningar.

Tabell 1 Lathund för procentskattningar vid olika gruppstorlekar (felmarginaler och procentenheter)

Skattning	100	200	400	800	1 000	2 000
50 procent	±9,8	±6,9	±4,9	±3,5	±3,1	±2,2
30 procent	±9,0	±6,4	±4,5	±3,2	±2,8	±2,0
10 procent	±5,9	±4,2	±2,9	±2,1	±1,9	±1,3
6 procent	±4,7	±3,3	±2,3	±1,6	±1,5	±1,0
2 procent	±2,7	±1,9	±1,4	±1,0	±0,9	±0,6

SOM-institutet har i samverkan med Kulturdepartementet undersökt i vilken utsträckning svenskarna anser att det kan vara sätt att använda olika sätt att påverka det svenska samhället. Frågorna har ställts i formulär 2.

³ Elias Markstedt (2014) Representativitet och viktning. SOM-rapport 2014:20, SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Tabell 2 Tycker du det kan vara rätt att använda följande sätt för att påverka det svenska samhället? 2020 (procent)

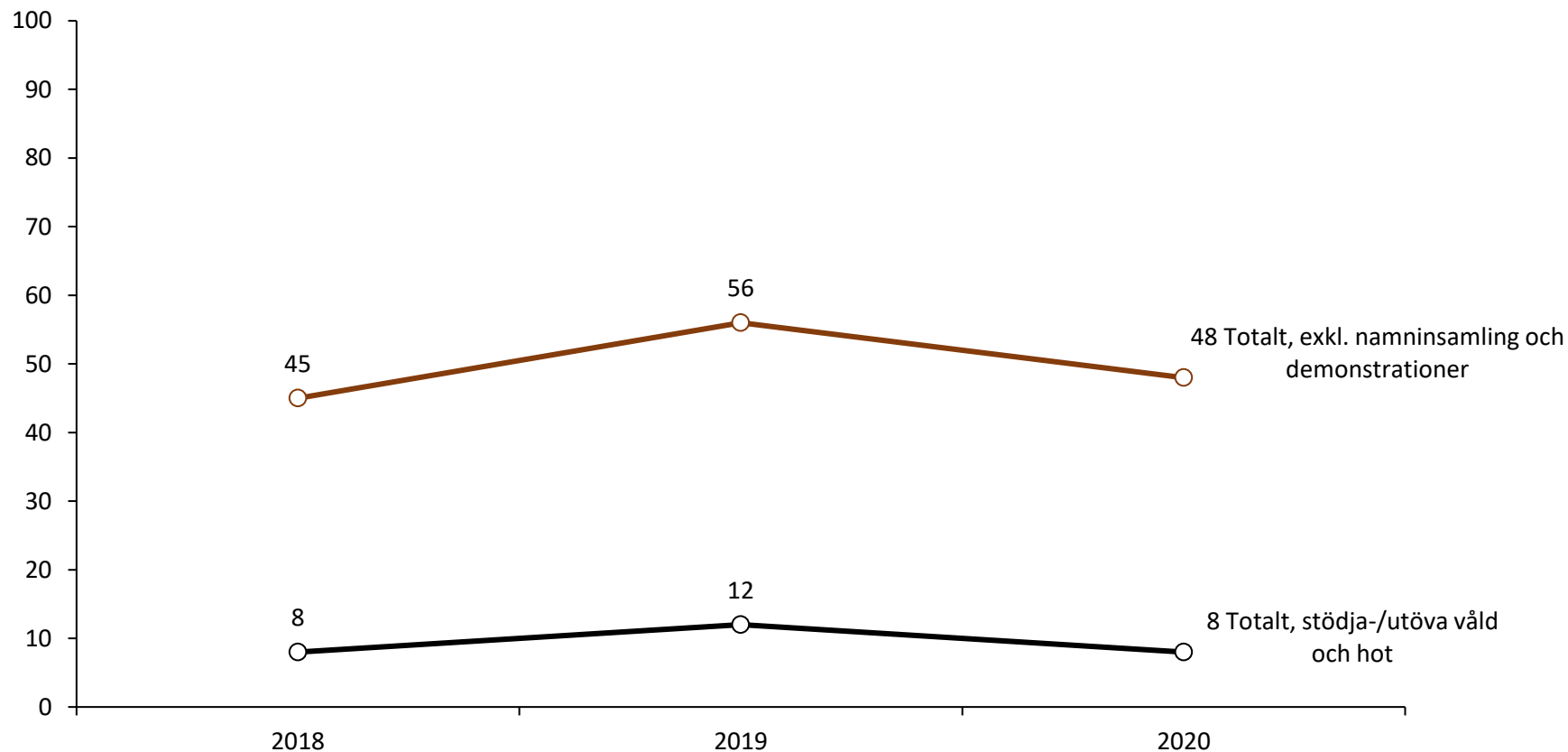
	Ja, alltid	Fel-marginal	Ja, under vissa omständigheter	Fel-marginal	Nej, aldrig	Fel-marginal	Summa	Antal svar
Namninsamling	38	± 2,2	55	± 2,3	7	± 1,1	100	1 812
Demonstrationer	26	± 2,0	64	± 2,2	10	± 1,4	100	1 814
Civil olydnad	4	± 0,9	42	± 2,3	54	± 2,3	100	1 788
Förstöra egendom	1	± 0,5	5	± 1,0	94	± 1,1	100	1 798
Hot mot tjänsteman/politiker	1	± 0,6	4	± 0,9	95	± 1,0	100	1 803
Använda våld	1	± 0,5	4	± 0,9	95	± 1,0	100	1 802
Stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld	1	± 0,5	4	± 1,0	95	± 1,1	100	1 802
Totalt, exkl. namninsamling och demonstrationer	5	± 1,0	43	± 2,3	52	± 2,3	100	1 810
Totalt, stödja- /utöva våld och hot ¹	1	±0,7	7	±1,1	91	±1,3	100	1 808

Kommentar: Frågan lyder: 'Tycker du att det kan vara rätt att använda följande sätt för att påverka det svenska samhället?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga. .

¹Innehåller kategorierna "Hot mot tjänsteman/politiker", "Använda våld" och "Stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld". Det aggregerade måtten redovisar det maximala värdet svarspersonen angivit på någon av delfrågorna som inkluderas i måtten. Exempel: En person som kryssat "Nej, aldrig" på fyra delfrågor men "Ja, alltid" på en delfråga hamnar i kategorin "Ja, alltid" i totalmättet exkl. namninsamling och demonstrationer. Andelen som anser att *någon* av civil olydnad, förstöra egendom, hot, våld eller stödja en organisation som förespråkar våld alltid eller under vissa omständigheter är rätt för det frågan avser är 48 procent (n=1 810). Andelen av den svenska befolkningen som anser att *någon* av hot, våld eller stödja en organisation som förespråkar våld alltid eller under vissa omständigheter är rätt för det frågan avser är 8 procent (n=1 808).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Figur 2 Andel som anser att handlingen alltid eller under vissa omständigheter är rätt 2018–2020 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Tycker du att det kan vara rätt att använda följande sätt för att påverka det svenska samhället?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga. Det aggregerade måttet redovisar det maximala värdet svarets person angivit på någon av delfrågorna som inkluderas i måtten. Exempel: En person som kryssat "Nej, aldrig" på fyra delfrågor men "Ja, alltid" på en delfråga hamnar i kategorin "Ja, alltid" i totalmåttet exkl. namninsamling och demonstrationer. Figuren visar andelen som anser att handlingen alltid eller under vissa omständigheter är rätt.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2018–2020.

Tabell 3a Tycker du det kan vara rätt att använda *namninsamling* för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	38	55	7	100	1 812
<i>Kön</i>	Kvinna	39	54	7	100	940
	Man	37	57	6	100	865
<i>Ålder</i>	16–29 år	45	49	6	100	269
	30–49 år	46	47	7	100	523
	50–64 år	40	55	5	100	459
	65–85 år	27	65	8	100	561
<i>Utbildning¹</i>	Låg	23	64	13	100	250
	Medellåg	37	57	6	100	517
	Medelhög	40	54	6	100	397
	Hög	45	50	5	100	619
<i>Yrkesgrupp²</i>	Tjänstemän	39	56	5	100	951
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	34	57	9	100	88
	Arbetare	39	54	7	100	563
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	40	54	6	100	253
	Mindre tätort	33	59	8	100	338
	Stad/större tätort	38	56	6	100	868
	Sthlm/Gbg/Malmö	45	49	6	100	324
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	39	56	5	100	1 583
	Utanför Sverige	35	46	19	100	144
<i>Tillit till andra människor³</i>	Låg (0–4)	29	58	13	100	325
	Medel (5–7)	37	58	5	100	832
	Hög (8–10)	44	51	5	100	626

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. ²Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. ³Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 3b Tycker du det kan vara rätt att använda *namninsamling* för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	38	55	7	100	1 812
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	47	50	3	100	293
	Ganska intresserad	41	54	5	100	854
	Inte särskilt intresserad	33	58	9	100	539
	Inte alls intresserad	19	59	22	100	101
<i>Ideologisk orientering¹</i>	Klart till vänster	57	38	5	100	192
	Något till vänster	45	52	3	100	400
	Varken till vä eller hö	34	56	10	100	554
	Något till höger	32	63	5	100	462
	Klart till höger	34	59	7	100	175
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	57	39	4	100	166
	Socialdemokraterna	38	54	8	100	462
	Centerpartiet	43	55	2	100	122
	Liberalerna	39	57	4	100	56
	Moderaterna	32	62	6	100	357
	Kristdemokraterna	31	66	3	100	97
	Miljöpartiet	56	38	6	100	79
	Sverigedemokraterna	33	58	9	100	235

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 4a Tycker du det kan vara rätt att *demonstrera* för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	26	64	10	100	1 814
<i>Kön</i>	Kvinna	25	65	10	100	939
	Man	27	63	10	100	868
<i>Ålder</i>	16–29 år	34	59	7	100	271
	30–49 år	34	59	7	100	523
	50–64 år	24	70	6	100	458
	65–85 år	16	67	17	100	562
<i>Utbildning¹</i>	Låg	12	70	18	100	249
	Medellåg	26	65	9	100	517
	Medelhög	26	62	12	100	396
	Hög	33	61	6	100	622
<i>Yrkesgrupp²</i>	Tjänstemän	27	64	9	100	951
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	16	66	18	100	89
	Arbetare	25	65	10	100	566
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	24	66	10	100	251
	Mindre tätort	19	70	11	100	339
	Stad/större tätort	26	63	11	100	870
	Sthlm/Gbg/Malmö	35	58	7	100	324
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	27	64	9	100	1 582
	Utanför Sverige	26	57	17	100	145
<i>Tillit till andra människor³</i>	Låg (0–4)	19	62	19	100	326
	Medel (5–7)	23	68	9	100	832
	Hög (8–10)	33	60	7	100	627

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. ²Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. ³Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 4b Tycker du det kan vara rätt att *demonstrera* för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	26	64	10	100	1 814
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	38	55	7	100	295
	Ganska intresserad	29	63	8	100	852
	Inte särskilt intresserad	17	73	10	100	540
	Inte alls intresserad	10	52	38	100	102
<i>Ideologisk orientering¹</i>	Klart till vänster	53	42	5	100	195
	Något till vänster	36	60	4	100	398
	Varken till vä eller hö	19	68	13	100	556
	Något till höger	18	72	10	100	461
	Klart till höger	19	63	18	100	176
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	51	44	5	100	166
	Socialdemokraterna	28	64	8	100	461
	Centerpartiet	26	67	7	100	122
	Liberalerna	22	69	9	100	58
	Moderaterna	18	72	10	100	356
	Kristdemokraterna	12	74	14	100	97
	Miljöpartiet	52	44	4	100	80
	Sverigedemokraterna	16	67	17	100	234

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas för tabell, se tabell 2. ¹Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 5a Tycker du det kan vara rätt att använda *civil olydnad* för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	4	42	54	100	1 788
<i>Kön</i>	Kvinna	3	41	56	100	922
	Man	5	43	52	100	859
<i>Ålder</i>	16–29 år	6	44	50	100	266
	30–49 år	4	44	52	100	517
	50–64 år	2	47	51	100	454
	65–85 år	3	36	61	100	551
<i>Utbildning¹</i>	Låg	5	29	66	100	246
	Medellåg	4	36	60	100	504
	Medelhög	2	45	53	100	393
	Hög	4	52	44	100	616
<i>Yrkesgrupp²</i>	Tjänstemän	3	45	52	100	940
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	5	42	53	100	88
	Arbetare	4	38	58	100	557
<i>Boende område</i>	Ren landsbygd	3	44	53	100	249
	Mindre tätort	3	35	62	100	333
	Stad/större tätort	4	41	55	100	859
	Sthlm/Gbg/Malmö	5	50	45	100	317
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	3	43	54	100	1 563
	Utanför Sverige	7	37	56	100	141
<i>Tillit till andra människor³</i>	Låg (0–4)	4	31	65	100	320
	Medel (5–7)	3	41	56	100	823
	Hög (8–10)	5	49	46	100	621

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. ²Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. ³Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 5b Tycker du det kan vara rätt att använda *civil olydnad* för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	4	42	54	100	1 788
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	7	53	40	100	294
	Ganska intresserad	3	46	51	100	839
	Inte särskilt intresserad	3	35	62	100	531
	Inte alls intresserad	6	20	74	100	99
<i>Ideologisk orientering¹</i>	Klart till vänster	8	64	28	100	194
	Något till vänster	4	55	41	100	392
	Varken till vä eller hö	3	42	55	100	543
	Något till höger	2	31	67	100	459
	Klart till höger	2	23	75	100	174
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	10	64	26	100	164
	Socialdemokraterna	3	46	51	100	453
	Centerpartiet	2	57	41	100	121
	Liberalerna	2	46	52	100	57
	Moderaterna	1	26	73	100	352
	Kristdemokraterna	1	34	65	100	97
	Miljöpartiet	9	58	33	100	80
	Sverigedemokraterna	5	34	61	100	235

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 6a Tycker du det kan vara rätt att förstöra egendom för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	1	5	94	100	1 798
<i>Kön</i>	Kvinna	1	5	94	100	929
	Man	1	5	94	100	862
<i>Ålder</i>	16–29 år	1	11	88	100	267
	30–49 år	1	7	92	100	519
	50–64 år	2	3	95	100	457
	65–85 år	1	2	97	100	555
<i>Utbildning¹</i>	Låg	4	5	91	100	243
	Medellåg	1	5	94	100	510
	Medelhög	1	3	96	100	395
	Hög	1	7	92	100	620
<i>Yrkesgrupp²</i>	Tjänstemän	1	4	95	100	948
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	2	3	95	100	88
	Arbetare	3	5	92	100	560
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	1	3	96	100	250
	Mindre tätort	1	3	96	100	334
	Stad/större tätort	1	5	94	100	867
	Sthlm/Gbg/Malmö	2	9	89	100	317
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	1	5	94	100	1 571
	Utanför Sverige	1	6	93	100	143
<i>Tillit till andra människor³</i>	Låg (0–4)	2	6	92	100	322
	Medel (5–7)	1	5	94	100	825
	Hög (8–10)	1	5	94	100	627

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. ²Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. ³Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 6b Tycker du det kan vara rätt att *förstöra egendom* för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	1	5	94	100	1 798
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	1	8	91	100	294
	Ganska intresserad	1	4	95	100	847
	Inte särskilt intresserad	2	5	93	100	531
	Inte alls intresserad	1	5	94	100	101
<i>Ideologisk orientering¹</i>	Klart till vänster	2	13	85	100	193
	Något till vänster	1	7	92	100	395
	Varken till vä eller hö	2	5	93	100	546
	Något till höger	1	2	97	100	460
	Klart till höger	1	0	99	100	175
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	2	15	83	100	163
	Socialdemokraterna	1	4	95	100	459
	Centerpartiet	0	1	99	100	121
	Liberalerna	2	7	91	100	57
	Moderaterna	1	1	98	100	354
	Kristdemokraterna	1	5	94	100	97
	Miljöpartiet	1	11	88	100	80
	Sverigedemokraterna	1	3	96	100	234

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 7a Tycker du det kan vara rätt att använda hot mot tjänsteman/politiker för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	1	4	95	100	1 803
<i>Kön</i>	Kvinna	1	3	96	100	934
	Man	2	5	93	100	862
<i>Ålder</i>	16–29 år	1	11	88	100	268
	30–49 år	1	3	96	100	523
	50–64 år	1	3	96	100	458
	65–85 år	2	2	96	100	554
<i>Utbildning¹</i>	Låg	5	5	90	100	244
	Medellåg	1	5	94	100	511
	Medelhög	1	4	95	100	397
	Hög	1	2	97	100	621
<i>Yrkesgrupp²</i>	Tjänstemän	0	2	98	100	948
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	2	2	96	100	88
	Arbetare	3	6	91	100	560
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	1	3	96	100	250
	Mindre tätort	1	4	95	100	335
	Stad/större tätort	2	4	94	100	867
	Sthlm/Gbg/Malmö	1	5	94	100	321
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	1	3	96	100	1 576
	Utanför Sverige	3	8	89	100	143
<i>Tillit till andra människor³</i>	Låg (0–4)	3	8	89	100	324
	Medel (5–7)	2	4	94	100	826
	Hög (8–10)	0	2	98	100	628

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. ²Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. ³Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 7b Tycker du det kan vara rätt att använda hot mot tjänsteman/politiker för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	1	4	95	100	1 803
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	1	3	96	100	293
	Ganska intresserad	1	3	96	100	848
	Inte särskilt intresserad	2	5	93	100	535
	Inte alls intresserad	4	4	92	100	102
<i>Ideologisk orientering¹</i>	Klart till vänster	1	4	95	100	193
	Något till vänster	1	4	95	100	396
	Varken till vä eller hö	2	5	93	100	551
	Något till höger	1	3	96	100	460
	Klart till höger	1	2	97	100	174
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	1	6	93	100	164
	Socialdemokraterna	2	3	95	100	460
	Centerpartiet	0	1	99	100	121
	Liberalerna	4	9	87	100	57
	Moderaterna	1	1	98	100	355
	Kristdemokraterna	2	2	96	100	97
	Miljöpartiet	1	3	96	100	80
	Sverigedemokraterna	2	6	92	100	233

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 8a Tycker du det kan vara rätt att använda våld för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	1	4	95	100	1 802
<i>Kön</i>	Kvinna	1	3	96	100	933
	Man	1	6	93	100	862
<i>Ålder</i>	16–29 år	1	10	89	100	269
	30–49 år	0	6	94	100	521
	50–64 år	1	3	96	100	459
	65–85 år	1	1	98	100	553
<i>Utbildning¹</i>	Låg	2	7	91	100	243
	Medellåg	1	5	94	100	511
	Medelhög	0	4	96	100	397
	Hög	0	3	97	100	621
<i>Yrkesgrupp²</i>	Tjänstemän	0	3	97	100	948
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	0	3	97	100	88
	Arbetare	2	7	91	100	560
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	0	4	96	100	250
	Mindre tätort	1	4	95	100	336
	Stad/större tätort	1	4	95	100	867
	Sthlm/Gbg/Malmö	1	5	94	100	319
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	1	4	95	100	1 575
	Utanför Sverige	1	8	91	100	144
<i>Tillit till andra människor³</i>	Låg (0–4)	2	9	89	100	324
	Medel (5–7)	1	3	96	100	827
	Hög (8–10)	0	3	97	100	627

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. ² Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. ³ Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 8b Tycker du det kan vara rätt att *använda hot våld* för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	1	4	95	100	1 802
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	1	4	95	100	292
	Ganska intresserad	1	4	95	100	850
	Inte särskilt intresserad	1	5	94	100	533
	Inte alls intresserad	3	4	93	100	102
<i>Ideologisk orientering¹</i>	Klart till vänster	1	5	94	100	192
	Något till vänster	1	6	93	100	396
	Varken till vä eller hö	2	5	93	100	550
	Något till höger	0	3	97	100	461
	Klart till höger	1	2	97	100	174
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	1	7	92	100	164
	Socialdemokraterna	1	4	95	100	459
	Centerpartiet	0	1	99	100	122
	Liberalerna	2	7	91	100	57
	Moderaterna	1	1	98	100	355
	Kristdemokraterna	0	2	98	100	97
	Miljöpartiet	1	5	94	100	80
	Sverigedemokraterna	2	6	92	100	234

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 9a Tycker du det kan vara rätt att stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	1	4	95	100	1 802
<i>Kön</i>	Kvinna	1	4	95	100	932
	Man	1	5	94	100	863
<i>Ålder</i>	16–29 år	3	10	87	100	268
	30–49 år	1	5	94	100	521
	50–64 år	1	4	95	100	459
	65–85 år	1	1	98	100	554
<i>Utbildning¹</i>	Låg	2	6	92	100	246
	Medellåg	2	5	93	100	510
	Medelhög	1	4	95	100	396
	Hög	0	3	97	100	620
<i>Yrkesgrupp²</i>	Tjänstemän	0	3	97	100	949
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	0	2	98	100	88
	Arbetare	2	6	92	100	561
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	1	2	97	100	250
	Mindre tätort	2	4	94	100	337
	Stad/större tätort	1	5	94	100	865
	Sthlm/Gbg/Malmö	2	5	93	100	320
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	1	4	95	100	1 576
	Utanför Sverige	1	7	92	100	143
<i>Tillit till andra människor³</i>	Låg (0–4)	2	7	91	100	325
	Medel (5–7)	1	4	95	100	826
	Hög (8–10)	0	3	97	100	626

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. ² Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. ³ Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 9b Tycker du det kan vara rätt att *stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld* för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering 2020 (procent)

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	1	4	95	100	1 802
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	1	4	95	100	293
	Ganska intresserad	1	4	95	100	848
	Inte särskilt intresserad	2	5	93	100	534
	Inte alls intresserad	2	5	93	100	102
<i>Ideologisk orientering¹</i>	Klart till vänster	2	6	92	100	193
	Något till vänster	1	6	93	100	396
	Varken till vä eller hö	2	5	93	100	550
	Något till höger	1	3	96	100	458
	Klart till höger	1	2	97	100	175
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	1	9	90	100	164
	Socialdemokraterna	1	5	94	100	457
	Centerpartiet	0	1	99	100	122
	Liberalerna	4	5	91	100	55
	Moderaterna	0	2	98	100	355
	Kristdemokraterna	1	2	97	100	97
	Miljöpartiet	1	1	98	100	80
	Sverigedemokraterna	2	7	91	100	235

Kommentar: För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. ¹Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför årligen nationella och lokala frågeundersökningar och anordnar seminarier på temat Samhälle, Opinion och Medier.

SOM-institutet | Seminariegatan 1B | Box 710, 405 30 Göteborg
031 786 3300 | info@som.gu.se | www.gu.se/som-institutet

